

BOLVÆRKS BILLE

Bolværksbilen - eller værftsbilen (på latin *Nacorda melanura*) tilhører familien *Oedemeridae*. Den er almindelig langs de danske kyster især i havnebyerne. Bolværksbilen er udbredt på lignende lokaliteter over hele den tempererede zone, spredt gennem skibsfarten. Man mener, at den oprindeligt stammer fra området omkring de store søer i USA.

Den voksne bille er 1-1,5 cm lang, og farven er rød-gylden, dog med sorte dækvingespidses. Bolværksbilen kan på grund af de lange følehorn minde lidt om en træbuk. Larven er hvid-gullig og bliver et par centimeter lang. Den har tre par relativt veludviklede brystfødder og noget, som er usædvanligt for billelarver, et par gangvorter på 3. og 4. bagkropsled. Larverne lever ikke som de fleste træborende larver i veldefinerede tunneler, men snarere i brede kamre, der følger årene i træet. Gangene er fyldt med boremel, der fremtræder som et hærde, leragtigt materiale afvekslende med propper af trævlede gnavspåner.

Biologi og skade

De voksne bolværksbiller træffes fra maj til oktober og er ofte fremme om dagen. Efter parringen lægger hunnen sine æg i træet. Æglægning sker udelukkende i dødt træ og oftest i nåltræ (især fyr), men løvtræ f.eks. eg kan også angribes. I de 1-3 år udviklingen varer, lever larven af veddet inde i træet. Bolværksbillens larve stiller strenge krav til det træ, den skal leve i. Det må aldrig tørre ud, og det er tilsyneladende en forudsætning for larvens trivsel, at træet er angrebet af en rådsvamp. Træet må dog ikke være så råddent, at det ligefrem falder fra hinanden.

Larven finder især gode livsbetingelser i bolværks- og andet bygningstømmer, der periodevis oversprøjtes af havet, og kan her gøre stor skade. Larven trives også i andre former for konstant fugtigt tømmer f.eks. i piloteringstømmer, drivtømmer, skibstømmer og i bygningstømmer i kældre. Der kan udvikles flere generationer selv i træ, der er dybt begravet i jorden, men bolværksbillerne kan ikke leve i træ, der regelmæssigt er havdækket.

Forebyggelse og bekæmpelse

Ved molebyggeri og lignende kan man forebygge angreb af bolværksbiller ved at anvende imprægneret tømmer. Den bedste løsning er trykimprægneret træ, som skal være godkendt til brug i havvand.

Optræder bolværksbilen i bygningstømmer i et hus, tyder det på, at det er alt for vådt. Den kan bekæmpes med et af de flydende træbeskyttelsesmidler, der har virkning over for insekter, råd og svamp. I de fleste tilfælde vil tømmeret dog være så medtaget, at det skal udskiftes. Ved udskiftning bør der benyttes trykimprægneret træ, og om muligt skal man sørge for, at fugtigheden nedsættes enten ved dræning, forbedret ventilation eller udbedring af utætheder.

Optræder bolværksbillerne i kældre i huse, der står på nedrammede træpæle (piloting), kan det betyde, at pælene er ved at blive ødelagt, f.eks. fordi grundvandstanden er faldet. Ofte vil pælene også være angrebet af svamp. Angreb i piloteringen kan være meget vanskelige eller umulige at bekæmpe, og det vil som regel være nødvendigt at udskifte træpælene. Et sådant tilfælde bør derfor undersøges nærmere, og det kan være nødvendigt, at man graver ned og kontrollerer piloteringens tilstand.

Bekæmpelse af angreb i træskibe er et stort problem. Selv om træet ofte er tilgængeligt, kan det være vanskeligt at behandle med et af de almindelige træbeskyttelsesmidler, enten fordi træet er vådt, malet, lakeret, eller der er tale om egetræ. I disse tilfælde er det ikke muligt at få træet til at optage tilstrækkeligt med træbeskyttelse gennem overfladen. Det kan derfor være nødvendigt at bore huller, som kan fyldes op med væske (mange gange) eller anvende vandopløselige midler. Det tilrådes, at man søger hjælp hos sagkyndige på området.